

POSUDEK VEDOUCÍHO BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Studijní obor: Anglický jazyk a literatura (dvouoborové studium)

Název práce: Střídání samohlásek při odvozování slov

Autor/ka práce: Sandra Svobodová

Vedoucí bakalářské práce: PhDr. Vladislav Smolka, Ph.D.

Oponent/ka bakalářské práce: Mgr. Petr Kos, Ph.D.

Stručná charakteristika práce / Short characteristics of the thesis

Česky psaná bakalářská práce Sandry Svobodové se zabývá změnami výslovnosti samohlásek nastávajícími při odvozování slov, jejichž podstatou je, že se mění slabika graficky otevřená na slabiku graficky zavřenou, a v důsledku toho tzv. "dlouhá" výslovnost (jednoduchá dlouhá samohláska či dvojhlaska) se mění na výslovnost tzv. "krátkou" (krátká jednoduchá samohláska), např. *na-ture* x *nat-ural*. Společným jmenovatelem zkoumaných změn je to, že slabika zůstává přízvukná (nedochází tedy k redukci výslovnosti samohlásky) a v pravopisné podobě není změna charakteru slabiky indikována zdvojením souhlásky. V důsledku toho se v těchto případech i pokročilí čeští uživatelé angličtiny dopouštějí výslovnostních chyb. Cílem předkládané práce bylo zjistit, za jakých okolností a při užití jakých přípon k výše popsaným změnám výslovnosti dochází a vytvořit přehled nejužívanějších slov, která jsou z tohoto hlediska obtížná.

V teoretické části práce se autorka nejdříve věnuje vysvětlení pojmů, se kterými následně pracuje: vymezení slabiky a jejích hranic, pravidelná výslovnost jednoduchých psaných samohlásek v otevřených a zavřených slabikách, signalizace otevřenosti či zavřenosti slabiky pravopisem (zdvojování souhlásek), vliv konkrétních pravopisných souhlásek či souhláskových skupin na "dlouhost" či "krátkost" výslovnosti, atd.

V praktické části nejdříve uvádí sufixy, které se vyskytují při odvozování slov obsahujících výše uvedené změny, a poté zasazuje zkoumaný jev do širšího kontextu, v němž popisuje, jakými způsoby může být změna výslovnosti signalizována pravopisně (změna grafického zachycení samohlásky, výskyt souhláskového shluku, zdvojení souhlásky). Z hlediska zkoumaného jevu jsou všechny tyto popsané podtypy sekundární.

V závěru práce se nachází její nejcennější část: abecední seznam výrazů, u nichž k výše popsaným změnám dochází. Tento seznam byl vytvořen na základě excerpcí výslovnostních slovníků, což představuje zdlouhavý a značně pracný proces. Seznam zjištěných výrazů zjevně není definitivní a vedle běžných slov o vysoké frekvenci obsahuje i řadu výrazů poněkud exkluzivních či formálních. To však nesnižuje jeho praktickou hodnotu.

Celkové zhodnocení / Overall assessment

Autorce se podařilo na poměrně malém prostoru shromáždit cenné informace o základních souvislostech mezi pravopisem a výslovností samohlásek v přízvukných slabikách a použít tento teoretický rámec jako východisko k vlastnímu výzkumu.

Při zpracování tématu autorka narážela na problém, že odborná literatura o zkoumaném jevu není příliš rozsáhlá ani systematická, a musela tedy do značné míry spoléhat na svá vlastní zjištění a především na excerpci výslovnostního slovníku a konfrontaci výslovnosti s pravopisnou podobou identifikovaných výrazů.

Práce je napsána kultivovaným jazykem splňujícím požadavky kladené na odborný styl. V textu práce se občas vyskytují drobné faktické i formální prohřešky, z nichž některé namátkou uvádím níže (čísla udávají stranu, kde se problém vyskytuje).

4) ... *and word boundary(,) which are essential ...* - v anglickém abstraktu chybí čárka

6) Autorka v Úvodu uvádí (3. odst.), že se bude zabývat definicí pojmů *slabika, přízvuk a hranice slov*, zjevně má ovšem primárně jít o *hranice slabiky*, jak ostatně z dalšího textu (str. 11) vyplývá. V anglickém *Conclusion* (39, 2. odst.) je naopak chybně uvedeno *vowel boundary*.

13) *Všechna ostatní pravidla jsou ... druhotné.*

13) *postal - pau-stal, etc.*

18) V textu je odkazováno na (Fasold, Connor-Linton, 2014: 298), tato položka ovšem chybí v závěrečné bibliografii.

30) Příklad dvojice *anacrusis - anacrustic* chybí v závěrečném přehledu identifikovaných dvojic slov (35).

39) ... *pronunciation change is optimal ...* - míněno *optional*.

Přes výše uvedené nedostatky lze základní cíl práce považovat za naplněný. Tímto cílem bylo vytvořit přehled nejčastějších slov, kde se mění výslovnost samohlásek způsobem odpovídajícím rozdílu mezi otevřenou a zavřenou přízvučnou slabikou, aniž je tato změna patrná z pravopisu. Běžnému pokročilemu uživateli anglického jazyka může tedy práce posloužit jako užitečná praktická pomůcka.

Z těchto důvodů doporučuji práci k obhajobě a navrhuji hodnotit ji známkou velmi dobře.

Otázky k obhajobě:

Na str. 24 uvádíte příponu *-ness* jako příklad reprezentující systematickou výjimku z procesu trojslabičného krácení, např. *lonely - loneliness, mindful - mindfulness*. Jak byste z tohoto hlediska hodnotila dvojice jako *wild - wilderness* (obsaženou ve Vašem přehledu) a např. *clean - cleanliness*, který neuvádíte. Svědčí podle Vás spíše o systémové nebo nesystémové povaze zkoumaného jevu?

O čem vypovídá rozdíl v grafické segmentaci slov jako *nat-ural / na-tur-al* v různých slovnících (OALD a CIDE)?

Jak by podle Vašeho názoru měla být daná problematika zohledněna ve výuce angličtiny?

Práci doporučuji k obhajobě.

Navrhovaná klasifikace: velmi dobře

29.5.2019

Datum

Podpis